

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

Hvivs Psalmi Præstantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

ſce clementiſſime, quod enarrauerim im-
mundis labijs myſteria Epithalamij tui, &
aſſumpſerim delicias tuas per os meum.
Feci vt laudarem te, & excitarem me, vt
ſic excitatus perfectius laudarem te. Vo-
luntaria oris mei approba Domine; & vel
nunc igne de cœleſti altari tuo aſſumpto
munda labia mea, vt tibi in hac vita con-
fitear totis medullis cordis mei, & in ęter-
nandem te regente, te ducente, te re-
uelante cum Angelis, & Sanctis tuis
hymnum concinam nomini tuo, cui
ſit gloria, & honor in ſecula ſeculorum.
Amen.

MEDITATIONES
IN PSALMVM
CXVIII.

HVIVS PSALMI
PRAESTANTIA.

NOTVS propè moralis eſt
Pſalmus. Itaque S. Ambr. mo-
rales ſententias Dauidem ait
pleriq; locis, veluti ſtellarum
diffuſiſſe lumina; in hoc verò velut pleni
luminis ſolem meridiano feruentē calore
conſtituiſſe. Ita quanquam longiſſimus,

Psalterij partes quinq; & singula Dei laude terminatur. tamen suauissimus est. Mihi v erò videri solet totum Psalterium quodam compendio, & summa complecti. Quod, vt breuiter indicetur, considerandum principio est, quod S. Gregorius Nyssenus notat, vniuersum Psalmorum librum in quinque partes describi, quarum singulae Dei laudibus terminantur. Nam prima Psalmo quadragesimo clauditur: cuius finis est, Benedictus Deus Israel à seculo, & vsque in seculum, fiat, fiat. Secunda Psalmo septuagesimo primo: cuius finis, Benedictus, qui facit mirabilia, & benedictum nomen maiestatis eius in æternum: & replebitur maiestate eius omnis terra, fiat, fiat. Tertia Psalmo octogesimo octauo, qui finem habet, Benedictus Dominus in æternum, fiat, fiat. Quarta Psalmo centesimo quinto: cuius clausula, Benedictus Dominus in æternum, & dicit omnis populus fiat, fiat. Quinta vltimo Psalmo, & sententia, Omnis spiritus laudet Dominum. Singulae igitur partes desinunt in laudes Dei, & quidem quatuor cum geminata illa appreciatione, fiat, fiat.

Quidque que pars præcipue agat.

Deinde idem B. Pater Gregorius Nyssenus quid in Psalmis singularum partium tractetur, quasi compendio exponit. Nam, vt ille docet, in prima parte abducitur homo ab improba vita, vt legem Dei apprehendat, & secundum eam viuat: ideo primus Psalmus incipit, Beatus vir, qui non abiit

abijt in consilio impiorum. In secunda iam perpurcato animo, plus sititur Dei communicatio, & fons vitæ, isque hominem ad se rapit, ideo inchoatur à Psalmo, Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum. In tertia, qui in se iam recepit Deum, perspicendi facultate maiore donatur, magisque illuminatur vt videat prouidentiam iustam, etiamsi qui rectè viuunt tribulentur, & cōtra prosperentur iniqui. Quod intelligitur ex primo eiusdē partis psalmo. Quam bonus Israel Deus. In quarta, qui eo vsque ascendit, iam in tantā sublimitatem eleuatur, vt se ipso fiat maior: vnde titulus primi psalmi eius partis est, Oratio Moyse hominis Dei, tantā quam is, qui ad hunc gradum peruenit, ipse sit legislator, & docere possit, non egeat ipse doctore. Quinta denique velut ad supremum verticem, & excellentissimū contemplationis gradum ducit eū, qui ad tantam altitudinem eniti potest, transuolando firma quasi ala omnes araneorum huius vitæ contextus: & in perpetua gratiarum actione, & firmissima stabilitate cōstituit, vt indicat psalmi, quib⁹ inchoatur ea pars, & finitur. Hoc modo sanctissimus, atque doctissimus hic Pater, quasi breui quadam tabella scopum psalmodi, & argumenatum delineat.

Quibus positis iam breuissimè ostendamus, quomodo partes huiusmodi omnes

Totum
psalteriū

velut cō
pēdio
contine-
tur in Psa.
118.
Primum
purgatur
anima.

Secundò
accendi-
tur siti di-
uinorū.

Tertiò il-
lumina-
tur.

in hoc Psalmo nostrò tanquā breui recapitulatione, & summa condantur. Prima pars ferè toto psalmo agitur: sed in primo & secūdo octonario manifestè. Quid enim aliud agit, nisi vt ab improba vita abducat? vt legem Dei homo apprehendat, & secundum eam viuat, dum beatos pronuntiat, qui ambulant in lege Domini, & eorum testimonia scrutantur, totoque corde Deū exquirunt? Dum viam corrigere docet, Dei mandata custodiendo? & huiusmodi plurima: quæ non difficilè diligens inuestigator aduertat.

Nec obscura pars est secunda de animo perpurgato, & diuina siti. Hoc enim sonant verba illa. In toto corde meo exquisiui te. Et illa, Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. Quomodo sitit, quomodo aestuat, quomodo clamat, Defecit in salutare tuū anima mea? &, Præuenerunt oculi mei ad te diluculo. Et, Media nocte surgebam ad confitendum tibi. Quomodo gloriatur se hereditate acquisiuisse testimonia Dei, quæ exultatio cordis sui sunt? Nimirum vt cum apparuerit ille, qui abstergat lachrymas eius, pro pane lachrymarum ipse succedat.

Tertia verò pars clarissimè apparet, dū se ex diuinis luminis participatione adeo collustratum indicat, vt & super senes, & super omnes docetes se intellexerit. *Oste-
dit*

dit autem providentiam, cum dicit. Lōgè
à peccatoribus salus. Et, Spreuisti omnes
discedentes à iudicijs tuis. Et, Præuarican-
tes reputaui omnes peccatores terræ: quod
in hebræo est, scoriam reputasti omnes
peccatores terræ. Et, Fiat misericordia
tua, vt consoletur me. Item, Veniant mihi
miserationes tuæ, & viuam. In quibus fa-
tis indicat, inæquali iustorum, & iniquo-
rum afflictione, quæ ex occultis, iustis ta-
men semper iudicijs Dei prouenit, & quas
Deus hominum tribulationes promiscuè
& manifestè dispertiat & quid suis occul-
tè reseruet.

Quartò, quod autem, eo vsque ascendēs
seipso factus sit maior, docet non obscure
in eo quod mirabilia asserit Dei testimo-
nia, atque propterea ea se scrutatum esse:
& declarationem sermonū Dei illumina-
re, & intellectum dare paruulis; de quo-
rum se numero esse profitetur. Eodem
pertinent. Initio cognoui de testimonijs
tuis, quia in æternum fundasti ea. & Prin-
cipium verborum tuorum veritas. Hæc
enim omnia nec experiri possūt, nec cōij-
cere, nisi mundo corde: & qui se supra se
diuino lumine, & ardore eleuant.

Quintò denique ostendit se ad supremū
verticem preuenisse, & firma quasi ala
transuolasse, ac pertrāsisse omnes araneo-
rum huius vitæ contextus, dū ait. Narra-
uerunt mihi iniqui fabulationes (sic enim
per

Quartò
fit maior
se ipso.

Quintò
transuo-
lat huma-
na om-
nia,

per contemptum appellat mundi delectationes, & omnia à lege Dei aliena) sed non vt lex tua, significans præ lege Dei, omnia illa trāsiliisse, vt inania figmēta, & ludibria. Ideo & ait. Omnis consummationis vidi finē. Et, Portio mea Domine. Quippe cætera omnia velut quisquilias, & stercorea arbitrabatur. Et addit, Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo. Hanc enim solam concupiscens cætera detrimentum putat: in ipsa respirat, & con-

Phil. c. 3. quiescit. Ibi verò quid non suaue, plenu- que dulcedinis? Ex his vtcumque apparet non immeritò dixisse me quasi compendio in hoc Psalmo concludi quicquid S. Gregor. Nyssenus in tota psalmodum distributione vult contineri.

Quomodo singul- latim omnes psal- mi ad 118 referantur. Sed iam placet à generali horū quinque capitum consideratione ad singularia magis descendere, vt appareat omnia ferè, quæ varijs psalmis continentur, quasi ad hunc reduci, & in eo quodammodo recapitulari vt sit hic veluti fructus psalmodii ceterorum. Quod in plerisque, vt spero, non difficile ostendam, dans interim occasionem sapiētibus idem, si voluerint, in reliquis meditandi. Psalmus primus manifestè felicitatem narrat, & prosperum cursum eorum, qui in lege Dei meditantur. De qua lege non solū in hoc nostro psalmo agitur, sed in singulis ferè versiculis mentio diuersis nominibus fit: quod attē-

Ostenditur de primo.

tius co
Psal
quæ in
fecit
rubro
105. 1
tander
gnific
cum gr
illi, ne
mus.
Que
cis, &
mo 3. 9
30. 34
142. Q
perend
quod m
cessariu
rum De
pollice
ueritis,
mictis
mini in
vobis.
Si Psa
agunt, v
poterit
obserua
baptiza
quid pr
Si De

tius considerandum est.

Psalmi multi agunt de mirabilibus Dei, quæ in manu potenti, & brachio excelso fecit, in exitu Israel de Aegypto, in mari rubro, in deserto, vt Psalmo 43. 77. 105. 106. 107. & 113. Sed hæc omnia eodem tandem referenda sunt, vt potentiam magnificentiã, & beneficia eius recensentes, cum gratitudine, & obedientia seruiamus illi, nec vnquam ab eius voluntate recedamus.

Et de ijs, qui continent mirabilia Dei. Psal. 135.

Quod si agitur de liberatione ab inimicis, & victoria ex ijs reportanda, vt Psalmo 3. 9. 10. 11. 12. 15. 16. 17. 24. 25. 26. 27. 30. 34. 53. 54. 55. 56. 58. 139. 140. 141. 142. Quæ maior ratio allegari potest ad petendam, impetrandamque liberationem, quod magis præsidium omni tempore necessarium est, quam observatio mandatorum Dei? Sic enim Dominus populo suo pollicetur. Si in præceptis meis ambulaueritis, dabo pacem in finibus vestris: dormietis & non erit, qui exterreat: persequemini inimicos vestros, & corruent coram vobis. *Leu. c. 26.*

Et qui victoriã ex inimicis.

Si Psalmos spectemus qui de poenitentia agunt, vt 6. 31. 37. 50. 101. 129. 142. sanè non poterit fructuosa esse poenitentia sine obseruatione mandatorum Dei. Qui enim baptizatur à mortuo, & iterum tangit eum, *Eccl. c. 34.* quid proficit lauatio illius?

Et qui sunt.

Si Dei admirabilis cantetur, ac prædicetur

Et qui de

Creatio- cetur efficientia, & sapientia in creatio-
ne, & gu- ne, dispositione, & gubernatione mundi,
bernatio- vt psalmo 102. & 103. an non magnitudo
ne mudi. eius, beneficentia, maiestas, & dominium

exactam exigit mandatorum obseruationem? dicente Domino. Si diligitis me,

Io. c. 14. mandata mea seruate. & itē. Audi Israel,

Deut. c. 6. Dominus Deus noster Deus vnus est: &

Exod. 10. Facies hoc, non facies illud: ego Domi-

31. c. nus. Ac si dicat. Cum ego verē, & solus

naturalis sim Dominus, praecepta mea

omni vigilantia, & perfectione custodire

debetis.

Qui de Si agatur de protectione Dei super suos,

protectio vt psalmo 19. 20. 22. 30. non possunt hanc

ne istorū. sibi polliceri, qui à Domino recedunt: qui

dicunt illi. Recede à nobis: scientiam via-

Job. c. 21. rum tuarum nolumus. De quibus discretē

Psal. 72. dicitur. Quia ecce, qui elongant se à te, pe-

ribunt. Perdidisti omnes, qui fornicantur

abs te. Fornicatur autem anima cū auer-

titur à Deo, & quærit extra illum ea, quæ

pura & liquida non inuenit, nisi cum redi-

ad illum.

Qui de Si subiectionē animæ nostræ offerimus

subdenda voluntati Dei, vt psalmo 61. & 62. certum

anima est neque vt seruum Domino, neque vt fr-

Deo. lium patri, neque vt templum Deo suo

coherere, qui per prærupta graditur à mā-

dati aberrans.

Et de Dei Si beneficia, & abundantiam donorum

beneficijs consideramus, vt psalmo 64. 65. 67. quia

tam

non

volum

dere?

Si

28. 32.

gis au

peccat

stittias

per os

proiec

Si c

psalm

querin

törren

uinam

tollim

nemus

nisi pe

Si C

ferum

eructat

iureiur

enim f

tes) vt

stolus,

per Do

vero co

la, & ab

nullo n

adhære

M

IN PSAL. CXVIII. 187

tam ingrati, & lapidei cordis sit, vt se non illi totum deuoueat? qui ab ipsius voluntate audeat vel ad modicum recedere?

Si laudes Dei canimus, vt psalmo 18. *Et eius laudibus.* 28. 32. 144. 145. 146. sine obseruatione legis audiemus, Non est speciosa laus in ore peccatoris. & item. Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam, & proiecisti sermones meos retrorsum? *Eccl. c. 15. Psal. 49.*

Si canticum graduum cantamus, vt à psalmo 119. & deinceps, siue incolatum querimus, siue custodiam poscimus, siue torrentem nos pertrāsisse letamur, siue diuinam protectionem cū admiratione extollimus, quomodo ascensiones vel disponemus in corde, vel ponemus in gressibus, nisi per custodiam mandatorum? *Et in Canticis graduum. Psal. 83.*

Si Christi Dei nostri ortum antè Luciferum de vtero Patris æterna generatione eructamus: si eius æternum Sacerdotium iureiurando sancitum prædicamus (alij enim sine iureiurando facti sunt Sacerdotes) vt psalmo 109. Nonne monet Apostolus, vt talem habentes Sacerdotem super Domum Dei, accedamus ad eum cum vero corde, aspersi corda à consciētia mala, & abluti corpus aqua munda? quod fieri nullo modo potest, nisi diuinæ legi toti adhareamus. *Et qui sūt de Christi myste- rijs: vt natiuitate æterna. Hebr. 7. Heb. c. 10.*

Myſteria porrò natiuitatis eius, quod **Natiuita-**
in

te in tem- in descriptione populorum natus sit in
pore. Sion, vt homo verus: & fundauerit eam
tanquam altissimus verus Deus, vt psal-
mo 86. quis dignè celebret, nisi qui ade-
ptus participationem generationis Christi
carnis renuntiarit operibus: & ab eius ger-
mine nullis terrenis cupiditatibus se sinat
abduci; sic psalmo 95. & 96. quando do-
mus edificabatur post captiuitatem, popu-
li, & sylvæ, & flumina, vt plaudant mani-
bus nempe operibus, & omnia ligna syl-
uarum inuuantur.

Et de lau- Si pulchritudinem, fortitudinem, gra-
dibus tiam labiorum, & mille Sponsi laudes, vt
Sponsi. 44. & 71. recenseamus, quomodo id dignè
fiet, nisi vestimenta iustitiæ, quæ in lege

Psal. 44. Dei sunt, è promptuarijs eburneis, puris
cordibus, myrrha, gutta, & casia delibata
in eius honorem, & gloriam, & delecta-
tionem proferamus?

Et de my- Iam de mysterio Passionis, quod non so-
sterijs lum apertissimis verbis psalmo 21. prædi-
passionis catur (qui meritò pro cerua matutina,
vel aurora inscribitur, nam pernitate pe-
dum summo diluculo præ desiderio cur-
rentibus reuelatur: ceteris pigris, & affe-
ctu languentibus, ac lentis absconditur)
quid dicendum est? de quo & psalmo 68.
70. & 88. magnificè agitur. In quo ma-
nifestè sanctuarium eius, idest, regium dia-
dema profanatum in terra narratur, quia

Phil. c. 2. exinaniuit se; & sibi illa inferri passa est di-
uina

uina Maiestas, quæ miserrimè experitur humana mortalitas. Quis, inquam, vel sine luce mysterium illud attingere, vel sine amore libare vt cumque potest? At illuminatio sine lege Dei haberi non potest: nec affectus terris affixus ad tam sublima confurgit. Eruat^{ur} ergo quasi damula de la- *Prou. c. 6.*
 queo: & per legis custodiam properet, qui eo festinare desiderat: & meminerit psalmum 87. inscriptum esse, pro Maheleth, idest, choro ad respondendum. Quid est autem ad respondendum? Explicat S. Augustinus verbis Apostoli Petri. Christus *1. Pet. c. 2.*
 passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum. Hoc est enim in choro Christo Domino præcinenti respondere, sequi vestigia eius. Quomodo verò implebitur illud. Dixi ascendam in Palmam, & apprehendam fructus eius? Palma, & quidem *Cant. c. 7.*
 dulcissimorum plena fructuum, Crux Christi est. Quo loco si Sponsam, idest, Ecclesiam, vel animam quamcumque loqui accipiamus, quomodo potest ascendere in hanc palmam, nisi scala mandatorum Dei? Cupiditatibus quippe terrenis inuisata, & irretita nec volat anima, nec ascendit. Ergo purgata apprehendit fructus eius. Si autem intelligamus loqui Sponsam ipse ascendit in crucem, & apprehendit fructus eius. Fructus Crucis illius nos sumus. Fructus Crucis gratiæ, & bona, quæ nobis in illa promeruit. Nō enim ad aliud Crucifixus

1. Io. 3.

cifixus est, quam vt dissolueret opera Diaboli, nos sanctificaret, & ad summa sustolleret: qui ideo in nostra descendit, vt nos in sua prouheret. A Diaboli autem operibus abstinet, & Deo fructificat, qui per obseruantiam mandatorum Dei hosti non consentit, sed reluctatur, illum que pro merito contemnit, ac Deum diligit.

Et qui de vita aeterna.

Si promissiones aeternae vitae concupiscimus, vt psalmo 41.8 .147. Quomodo ad illas aspirabimus, vel tendemus, nisi per custodiam, cordis munditia, & probabilitate sanctorum morum? quae omnia mandatorum finibus circumscribuntur. Denique vt ait S. Augustinus, quis dignè cogitans mansionem, quae est apud Deum, in quam omnes conscripti sunt, qui secundum propositum vocati sunt, non enitatur ita vivere, vt illi habitationi congruat? Non potest autem illi congruere in caelesti templo, qui mandatis non congruat. Quia nihil inquinatum in illud introibit: nec ferramentum, aut instrumenta ibi audita sunt, quia lapides illic disponendi in hac vita perpoliuntur. Atque haec satis sunt, vt appareat quemadmodum ceteri omnes praemi reuocari ad hunc possint. Ex quibus illud intelligi volo, quanta sit huius utilitas, ac praestantia: ac proinde alios omnem tum perfectè cantatum iri, cum ad hunc id est, ad memoriam legis diuinae, & mandatorum custodiam referentur.

Rom. c. 8.

Io. c. 3.

D

S

est vt o
ordine
dum e
hoc m
delicet
mine
mumt
omni t
emula
tebor t
centes
timet
simum
Rex: &
uum. H
prafati
licet on
trigesim
Cet
hic nost
gulos v
enoant.
nem S.

DE